

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р Валентина Любенова Николова-Алексиева,
Университет по Хранителни Технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност „Икономика и управление“
(Бизнес икономика, Корпоративно управление)

Относно: конкурс за професор в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление на производството (Бизнес маркетинг и бизнес мениджмънт)“, обявен от
Аграрен университет - Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност “професор” по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8 „Икономика (Организация и управление на производството)“ е обявен за нуждите на Аграрен университет (АУ) - Пловдив в ДВ, бр. ДВ бр. 99/ 28.11.2023 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № РД - 16 - 44 /19.01.2024 на Ректора на АУ.

В конкурса участва само един кандидат – доц д-р Виолета Динкова Дириманова от Аграрен университет - Пловдив.

- През 1996 г. придобива магистърска степен в инженерните науки и индустриският мениджмънт в Технически университет, филиал в гр. Пловдив.
- През 1999 г. завърша в Перотис Колеж, Американско Фермерско Училище, гр. Солун, Гърция, специалност агробизнес.
- През 2007 г. защитава успешно докторат на тема: „Икономически ефекти от фрагментацията на земята: права на собственост, пазари на земя и договори в България“ в научна група по Ресурсна Икономика, Факултет Земеделие и Градинарство в Хумболтов Университет, гр. Берлин, Германия.
- През 2008 г. е официално е утвърдена докторската степен от ВАК (с номер 713-19.06.2008 г.) по научната специалност 05.02.18 – Икономика и управление.
- През 2014 г. заема академичната длъжност „доцент“ в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при АУ – Пловдив.

Още тук трябва да споделя, че познавам доц. д-р Виолета Дириманова и наблюдавам по пряк и косвен начин (предимно чрез някои от нейните публикации и академични изяви) личностната, интелектуалната и в частност – научната и преподавателската ѝ еволюция. Също така познавам в детайли някои от най-съществените ѝ научни продукти. С пълна убеденост мога да потвърдя, че тя е един задълбочен, креативен, дисциплиниран учен и колега, който притежава неоспорими аналитични способности, емоционална интелигентност и умения за ефективна

ПРИЛОЖЕНИЯ

работа в екип. Доказал се и е известен като изключително коректен, компетентен специалист, който се отличава с научно достойнство и професионална етика.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът отговаря на всички задължителни условия по чл. 24 от ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на АУ-Пловдив, съгласно чл. 15, ал. 1 на ЗРАСРБ и чл. 60 на ППЗРАСРБ.

По отношение изискването за придобита ОНС „Доктор“ (чл.60, ал.1, т.1 от ППЗРАСРБ) – през 2009 г. доц. д-р Виолета Дириманова защитава дисертационен труд в АУ-Пловдив, на тема: Икономически ефекти от фрагментацията на земята: права на собственост, пазари на земя и договори в България“ в Хумболтов Университет, гр. Берлин, Германия. Тя придобива образователната и научна степен „Доктор“ по шифър 05.02.18.

По отношение на изискването за минимален академичен стаж (чл.60, ал.1, т. 2 от ППЗРАСРБ) – общият трудов стаж на доц. д-р Виолета Дириманова като преподавател в АУ е над 23 години. Очевидно кандидатът покрива напълно законовото изискване за минимален академичен стаж от две години.

По отношение на изискването за публикуван монографичен труд (чл.60, ал.1, т. 3 от ППЗРАСРБ) –доц. Дириманова е представила хабилитационен труд. Тематиката на монографичния труд, обектът, предметът и времевият период, за който се отнася, не предполага припокриване с дисертационния труд за ОНС „Доктор“ и с монографията за заемане на академичната длъжност „доцент“, на кандидата, което отговаря на законовото изискване на чл.24, ал.1, т.3 от ЗРАСРБ.

По отношение на изискването да са представени други оригинални научно-изследователски трудове (чл.60, ал.1, т. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представил 18 статии и доклади в първични база данни като Scopus и WOS и 17 публикации в нереферирани издания с научно рецензиране. Публикувани глави в 1 колективна монография.

*По отношение на изискването да отговоря на съответните минимални национални критерии и на изискванията по чл. 1а, ал.2; (чл.60, ал.1, т. 5 от ППЗРАСРБ) – съгласно представената Справка, кандидатът е постигнал общо **2 410 точки** (от показатели: А- 50 т; В-100 т; Г-324,44 т; Д- 1 380 т.; Е-550,67 т), което надвишава значително изискуемия праг от 550 точки. Прави впечатление, че е отчетена активност по всеки един от показателите, а по някои от тях е отчетено изпълнение, превишаващо значително минималния праг – като например Г (публикации), Д (цитати) и Е (проекти, учебници и др). Това доказва безспорно потенциала на кандидата за заемане на академичната длъжност и огромният труд, който той е положил.*

По отношение на изискването да няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове (чл.60, ал.1, точка б от ППЗРАСРБ) – към момента не е установено такова.

Въз основа на всичко посочено по-горе, относно разностранната и задълбочена преподавателска и научноизследователска работа на доц. д-р Дириманова, считам че **тя напълно отговаря на количествените и качествените изисквания** за заемане на академичната длъжност „професор“ на АУ-Пловдив.

3. Оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователска дейност

През 2000 г. е назначена за асистент в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет – Пловдив. През 2003 г. става старши асистент, а по-късно, през 2008 г., и главен асистент в катедрата. Като преподавател тя извежда дисциплините „Аграрен мениджмънт“, „Организация и управление на селскостопанското производство“, „Основи на стопанското управление“, „Местно самоуправление и децентрализация“, „Регионален анализ на стопанството“, „Регионално планиране“ и „Операционен мениджмънт“ в бакалавърски курс на обучение. Извежда лекции и упражнения по дисциплините „Предприемачество в селското стопанство“, „Организационно поведение“, „Организационна“ в магистърски курс на обучение.

От 2014 г. до момента е доцент в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Аграрен университет – Пловдив. В своята преподавателска кариера доц. д-р Виолета Дириманова се е наложила, като отличен преподавател, обучаваш студенти и докторанти. *Ръководила е 6 докторанта*, които са придобили научна и образователна степен доктор в научната специалност „Организация и управление на производството“. Рецензирала е една процедура за професор, доктор на науките и доцент и 7 дисертационни изследвания на български и чуждестранни докторанти. Доц. д-р Виолета Дириманова е *била ръководител на 2 международни проекта* и е участвал в още 11 международни и национални проекти.

Учебно-преподавателската и научна дейност на доц. д-р Виолета Дириманова като лектор, автор на множество научни публикации, ръководител и участник в международни и национални проекти и научен ръководител на докторанти, напълно съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“ в АУ-Пловдив.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

В конкурса за заемане на академична длъжност „професор“, доц. д-р Виолета Дириманова участва с **40 броя научни трудове**. Те са групирани по следния начин:

- Хабилитационен труд /монография/ – **1 брой**, което е 2,5% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
- Научни публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни база данни с научна информация – **18 броя**, което е 45% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
- Научна публикация в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томове – **17 броя**, което е 42,5% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
- Публикувана глава от колективна монография – **1 брой**, което е 2,5% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата;
- Публикувани учебни помагала, ръководства и учебници – **3 броя**, което е 7,5% от общо представените за рецензиране научни трудове на кандидата.

Научните публикации на кандидата могат да се групират в следните направления:

- Разработване на модел на „Системата за знания и иновации в областта на земеделието“ (AKIS) и създаване на мрежата на AKIS за България.
- Развитие на консултантски услуги в българското земеделие и ролята към малките земеделски производители;

- Ролята на правата на собственост за успешното развитие на организациите в земеделието;
 - Анализът на транзакционните разходи и поземлените взаимоотношения;
 - Ролята на концепцията „мултифункционално земеделие“ в българското земеделие;
 - Развитие и управление на биологичното производство в българските земеделски стопанства;
 - Управление и развитие на човешките ресурси в земеделието;
 - Навлизането на дигитализацията води до промени в природата на конкуренцията.
- Доц. д-р Дириманова е публикувала **18 статьи в списание с импакт-фактор** в български и чуждестранни издания. Предоставил е информация и за **92 броя цитирания**.

Анализът на представените в настоящата процедура публикации показва, че те се отличават, както с актуалност и оригиналност, така и с ясна методическа рамка и професионална интерпретация на получените резултати. Те не повтарят публикации, свързани с предходни конкурси. По своята съвкупност тези научни трудове разкриват задълбочен научен интерес на доц. д-р Виолета Дириманова в тематичната област на конкурса: бизнес маркетинг и управление на биологичното производство.

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Публикациите съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси с различна степен на значимост за аграрно-икономическата наука:

- **В направление: Разработка на модел за "Системата за знание и иновации в областта на земеделието" (AKIS) и създаване на мрежата на AKIS за България:**
 - Създаден и анализиран модел на AKIS в България с участие в анализа на Румъния.
 - Определени участници от публичния сектор, частни търговски организации, браншови асоциации, земеделски кооперации и академична общност.
 - Анализ на функционирането на AKIS и въздействието му върху земеделските производители.
 - Развит AKIS модел за България и други членки на ЕС, демонстрирайки връзките в мрежите на консултантски услуги в земеделието.
- **В направление: Развитие на консултантски услуги в българското земеделие и ролята към малките земеделски производители:**
 - Подчертана важност на консултантските услуги в планирането и кандидатстването за мерки на ПРСР.
 - Анализ на ролята на агрономическите и икономическите консултации за стратегическото планиране на земеделските производители.
 - Разработена монография, представяща историята на консултативната дейност и влиянието ѝ в системата на AKIS.
- **В направление: Ролята на правата на собственост за успешното развитие на организациите в земеделието:**

- Установени промени в българското земеделие и анализ на влиянието на поземлените отношения.
- Анализ на влиянието на фрагментацията на собствеността върху ползите от земеделската земя.
- Изследване на взаимоотношенията между собствениците и производителите, включително анализ на поземлените договори и контракти.
- Научно-теоретичен преглед на неоинституционалната икономика и анализ на разходите и взаимоотношенията в земеделието в България и Молдова.

➤ В направление: Анализ на транзакционните разходи и поземлените взаимоотношения:

- Установени високи транзакционни разходи в сделките, намаляващи ефективността на пазара в България.
- Изследване на активност при сделките за наемане или арендуване на земеделска земя.
- Определени фактори, влияещи на избора между покупко-продажбата и арендата, като институционалната среда и транзакционните разходи.
- Дискретен Структурирен Анализ (DSA) на земеделските договори и тяхното влияние върху транзакционните разходи.

➤ В направление: Ролята на концепцията "мултифункционално земеделие" в българското земеделие:

- Установено влиянието на размера на земеделското стопанство върху въвеждането на мултифункционално земеделие.
- Доказано, че едрите земеделски производители имат по-добри възможности за управление и прилагане на мултифункционално земеделие.
- Разгледани фактори, влияещи на избора между различните видове земеделие в зависимост от финансовите възможности и условията на стопанството.

➤ В направление: Развитие и управление на биологичното производство в българските земеделски стопанства:

- Установени причините за разрастване на биологичното производство в България и ползите от този тип производство.
- Анализ на програмите за подпомагане на биопроизводителите и състоянието на биологичното пчеларство в страната.
- Изследване на вътрешния и външния пазар на пчелни продукти от биологичното пчеларство.
- Анализ на политиките за стимулиране на качеството и конкурентоспособността на биологичното производство.
- Разработка на стратегии и препоръки

Обобщено научните постижения на доц. д-р Виолета Дириманова считам за нейно лично дело и могат да бъдат отнесени към групата на „обогатяване на съществуващите знания“ и на „приложение на нови научни постижения в практиката“, а така също и „получаване на нови данни и факти“ за изучавани икономически обекти.

6. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки.

7. Заключение

Представените материали за участие в конкурса отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и правилниците за приложението му. Преизпълнени са всички изисквания към научната и преподавателската дейност на кандидата. Получени са достатъчно научни, научно-приложни и приложни приноси. Постигната е известност в научните среди и професионалната общност.

Документите по конкурса свидетелстват, че са изпълнени всички национални минимални критерии и **количествените, и качествените изисквания** на АУ-Пловдив за заемането на академичната длъжност „професор“.

С пълна убеденост давам **ПОЛОЖИТЕЛНАТА** си оценка и препоръчвам на останалите уважавани членове на Научното жури да гласуват **ЗА ПРИСЪЖДАНЕ на академичната длъжност „професор“ на доц. д-р Виолета Дириманова в професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Организация и управление на производството“.**

14.01.2024 г.
гр. Пловдив

Изготвил становището:

/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /